

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

3 Nemo procuret crimen, civilia curet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

percepere præsumit, anathematis ultione percussus sit, ut fallax, ac pessifer à sanctæ ecclesiæ corpore sit divisus. & infra. Si autem in eadem civitate egressus ad publicum potuerit docere, quæ dixit, vel certe sciens se non posse, quæ scripsit, ostendere, errorem suum fuerit, aperte confessus, Domini corporis ac sanguinis participatione non sit privatus, neque à corpore sanctæ ecclesiæ alienus exiit.

¶ Publico] Hac vox abest à manuscriptis, & originali, & hoc: sed ob casum est retenta, & in aliquo versu est glossa interlineari.

¶ Contradicentem] Quæ sequuntur usq; ad versiculum, Quod si addita sunt ex ipsa epistola, & referuntur etiam ab Iohne.

¶ Percussus sit] Antea legebatur, percutiatur: sed cum ea, quæ antecessori, ipso facto ligent, quæ ad occultum delictum referuntur, emendatum hoc est, quemadmodum multa, ex epistola ipsa. Apud Iohannem verò legitur, anathematis ultione percussus, ut fallax, &c.

C. III. ¶ Anathematizentur, qui famosi libellos in ecclesiâ ponunt.

Item in concilio Eliberitano, c. 52.

¶ Si qui inventi fuerint, famosis libellis in ecclesiâ ponere anathematizentur.

Item Codic. lib. 5. titulo de famosis libellis, lege unice. Imp. Valentinianus & Valens, A. A. [¶ Si quis famosum libellum domi, sive in publico, vel quocumq; loco ignavus receperit, aut corruptus prius quàm alter inveniat, aut nulli confiteatur inventum, sed vero non statim eadem chartulas vel corrupterit, vel igne consumserit, sed cum earum manifestaverit, sciat se quasi auctorem huiusmodi delicti capere sententia subjugandum.] & infra. Huiusmodi autem libellos alterius opinionem non ladat.

QVÆSTIO II.

Vocatio autem eius, qui impetitur, non semel, sed bis, & tertio per congruum spatium rationabilibus scriptis fieri debet.

C. I. ¶ Vocatio ad synodum eius, qui impetitur, & inscriptis, & per spatium fiat congruum.

Unde Damasus Papa Stephano Archiepiscopo epist. 3. scribit, dicens.

Vocatio b ad synodum iuxta decreta Patrum canonica eius, qui impetitur, rationabilibus 1 scriptis per spatium fieri debet congruum atque canonicum: canonica ordinatione, licet venerit ad conventum quacunq; necessitate, nisi sponte voluerit, nullatenus suis respondebit insidiatoribus.

¶ Rationabilibus scriptis] In epistola Damasi loco bono verborum legitur, tam sua presentia, quàm & scriptis, atque apocryphis: verum Anselmus, Burchardus, auctor Polycarpi, & hoc cum vulgata lectione conveniunt.

C. II. ¶ Quibus temporum spatium reus vocetur ad causam.

Item Sylvester Papa.

¶ Presenti e decreto censensus, ut in primis paternaliter d vocetur, & per septem dies expectentur, nullius ecclesiasticæ rei interdicta licentia. Huius vero expectationi iterum addantur septem dies, interdicta ecclesiâ intrandi licentia, & omnia divina officia audiendi. Post verò addantur duo dies, quibus à pace, & communione sanctæ ecclesiæ sint suspensi. Deinde verò iterum aliis duobus diebus sub eadem expectatione deportentur. 1 Quibus uno die superaddito, o-

a Cap. l. c. 242. Poly. l. 3. tit. 21. Ansl. l. 3. c. 89. Ivo p. 3. c. 231. & 4. c. 114. Burch. l. 3. c. 99. b Poly. l. 3. tit. 7. Ansl. l. 3. c. 50. Burch. lib. 1. c. 118. Ivo p. 3. c. 266. c Poly. l. 3. tit. 3. Ansl. l. 3. c. 120. d al. personarum.

mini expectatione veluti jam desperata, reus mox anathematis gladio feriatur.

¶ Deporentur] Antea legebatur, expectentur. Emendatum est ex Polycarpo, Anselmo, & vetustis Gratiani exemplaribus, in quorum nonnullis hæc est glossa interlineari; id est, expectentur.

C. III. ¶ Nullus accusatus per scripta suscipiatur.

Item Damasus Papa ad Episcopos Italiae, epist. 8.

¶ Relatum a est ad sedem Apostolicam, vos accusatores fratrum per scripta suscipere absque legitimo accusatore. Quod deinceps in omni terrarum orbe fieri Apostolica auctoritate prohibemus, & quod nuper factum est, absque ulla retardatione corrigere b curamus, nec c unquam prius per scripta eorum, qui accusantur, causam discutere liceat, quam per querelantium institutionem d vocati canonicè ad synodum veniant, & præsens per præsentem agnoscat veraciter, & intelligat, quæ ei obijciuntur. & infra. ¶ Leges enim sæculi accusatores præsentem exigunt, & non per scripta absentes. Unde canonica Patrum constituta non semel, sed sapissimè clariant, nec accusationes, nec testimonium e ullum per scripta posse proferre, nec de aliis negotiis quicunque testimonium dicant, nisi de his, quæ sub presentia eorum acta esse noscuntur. Similiter, & qui f alium accusare elegerit, præsens per se, & non per alium accuset, inscriptione videlicet præmissa. Neque ullus unquam iudicetur, antequam legitimos accusatores præsentem habeat, locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina. Curandum namq; g est, ne ira quemquam subripiat, h faciaturque citius omne, quod non licet.

C. IV. ¶ Vi, aut timore ejeti, aut suis rebus expoliati ad synodum non vocentur.

Item Felix Papa II. Athanasio, & omnibus orientaliibus Episcopis, epist. prima, c. 3.

¶ Si i Primates, accusatores Episcoporum cum eis pacifice familiariter minime potuerint, tunc tempore legitimo eos ad synodum canonicè convocant, non intra angusta tempora canonicè convocent, & non prius, quàm eis per scripta significent, quid eis opponitur, ut ad responsum præparati adveniant. Nam si aut vi, aut timore ejeti, aut suis rebus expoliati fuerint, nec canonicè vocari ad synodum possunt, nec respondere amulis debent, antequam canonicè restituantur, & sua omnia legaliter reddantur.

Hæc auctoritatibus evidentissimè datur intelligi, quod nisi quis canonicè vocatus fuerit, etiam si aliqua occasione ad synodum veniat, sui nullatenus cogitur respondere insidiatoribus. Canonica autem vocatio est, quando servato dierum interstitio, secundum auctoritatem beati Sylvestri, causa sua, literis adesse iubetur, quibus, quid ei obijciatur, auctoritate Felicis Papæ significari oportet.

QVÆSTIO III.

¶ Quod autem per procuratorem suum causam agere valeat, qui impeditus causa sua adesse non valet, auctoritate Romanæ synodi, quæ tempore Hadriani k Papæ celebrata est, probari videtur, in qua c. 5. sic statutum legitur.

C. I. ¶ Pro se legatum ad synodum mittat, quem gratia necessitas premit.

¶ Si i ægrotans fuerit Episcopus, aut aliqua eum gra-

a Ansl. l. 3. c. 48. Poly. l. 5. tit. 1. b corrige rogamus.] orig. c. 11. q. 3. c. eorum qui. d al. institutiones. e testimonia.] orig. f. 3. q. 9. qui accusare. g al. quoque. h al. cuiquam subrepat.] i Burch. l. 1. c. 221. Ivo p. 3. c. 331. k In cap. Hadriani, c. 5. & Felix I. epist. 2. l Poly. l. 5. tit. 3. Burch. l. 1. c. 51. Ivo p. 3. c. 16. Pann. l. 4. c. 19. 4. q. 3. c. 1030.

vis necessitas detinuerit, pro se legatum ad synodum mittat, nec a communione suspendatur, cui tamen intenditur, nisi ad causam suam dicendam, electorum iudicium die statuta literis evocatus, minime occurrerit, hoc est, (nisi aliena a preoccupaverit necessitas) infra duorum, vel trium mensium spatium, & eo amplius, prout causa dictaverit.

Codici lib. 9. tit. de accusat. & inscrip. l. 3. Imp. Alexander Augustus. [Reo: capitulum criminem absente etiam per procuratorem defendi leges publicorum iudiciorum permittunt.] q. Ecce, quod Episcopus impeditus, & causa sua adesse non valens, legatum pro se iubetur ad synodum mittere. Sed legatus iste non ad causam agendam, sed ad necessitatem synodo exponendam mittitur, qua impeditus Episcopus synodo presentiam suam exhibere non valuit. Causam autem (maxime criminalem) nulli nisi per se agere licet.

C. II. q. Criminaliter accusans, vel accusatus per se experiantur.

Unde Hadrianus Papa in capitulis, c. 31. ait.

IN b. criminalibus causis nec acculator, nisi per se, aliterquam accusare potest, nec accusatus per aliam personam se defendere permittitur.

C. III. q. In omnibus causis, praterquam in criminalibus, Episcopi, & sacerdotes pro se advocatum habeant.

Item Anacletus Papa.

QVia Episcopi, universique sacerdotes ad solam laudem Dei, bonorumque operum actiones constituunt, debet unusquisque eorum tam pro ecclesiasticis, quam etiam pro suis actionibus (excepto publico videlicet crimine) habere advocatum, non male famam suspectum, sed bonae opinionis, & laudabilis artis inventum: ne dum humana lucra attendunt, aeterna pramia perdant.

Hoc capitulum, quod ex Anacletus citatur, habetur in concilio Eugenii Papa secundi, tempore Ludovici ac Lotharii Imperatorum habito, cap. 19. Quod etiam a Leone quarto est repetitum. Ex quo canone Lotharius, lib. 2. legum Longobardi, tit. de advocatis, & Vicedominis, eorum capitulare consensit.

QUESTIO IV.

QVid autem absq; synodali audientia damnari non debeat, auctoritate Iulii Papae probatur, qui epist. 1. ait.

C. I. q. Nisi in legitima synodo Episcopus iudicari, vel audiri non debet.

NVllus Episcopus, nisi in legitima synodo, & suo tempore Apostolica auctoritate convocata, super quibusdam a criminationibus pulsatus audiat, vel iudicetur, vel damnetur. Sin aliter praesumptum a quibusdam fuerit, in vanum deducatur, quod egerint, nec inter statuta i ecclesiastica ullo modo reputetur.

Statuta] Absq; hac auctoritate originali, & ceteris locis indicatis.

C. II. q. Episcopus accusatus, a duodecim audiat, causa vero sine auctoritate Apostolica deferatur.

Item Zepherinus Vrbis Roma Archiepiscopus, epistola prima Episcopi Siciliae.

DVodecim si iudices quilibet Episcopus accusatus, si necesse fuerit, eligat, a quibus eius causa iuste iudicetur: nec prius audiat, aut excommunicetur, vel iudicetur, quam ipsi per se eligantur, & regulariter vocatus g ad suorum primo conventum Episcoporum,

a alia] orig. b Anst. l. 3. c. 88. Pann. l. 4. c. 36. c Et in C. Hadriani, c. 3. Capitular. l. 6. c. 287. d al. quibusvis. e al. id est. f 3. q. 2. c. 1. Poly. l. 7. tit. 4. Anst. l. 3. c. 45. lvo part. 1. c. 245. g al. vocatos.

per eos ep[iscopos] causa iuste audiat, & rationabiliter differatur. Finis vero ep[iscopos] causae ad sede Apostolicam deferatur ibidem terminetur: nec antea finiatur [Sicut ab Ap[osto]lis, vel successoribus eorum olim statutum est] quatenus auctoritate fulciatur.

Quod vero absq; synodali audientia Episcopus damnari prohibetur, sine praesentia Romana sedis oportet intelligi, quae sua auctoritate, quosq; vult damnare, vel damnatos absolvere. Gelasius Papa [ipsi sunt canonici] infra causa nona. [Sed excommunicatum. notatus.] q. Item Hadrianus, c. 2. [Sed Romanae ecclesiae in omnibus primatum, manifestum est] quod de quibus per unamquamq; provinciam, ipsius provinciae ius dispensat: sicut in Nicano constat decretum esse concilio. [Sed vero accusatus ad concilium venerit, quocumque consensum consultationibus agitur, aut ab accusantium parte proponitur contentiosus vocibus, sed missima verborum relatione peritur.]

C. III. q. In cognitione causarum contentiosorum non habeantur.

Unde in Toletano concilio XI. c. 1. legitur.

IN loco benedictionis confidentes Domini Gentes nullis debent aut indiscretis vocibus pestiferet, a quibuslibet tumultibus perturbari, b nullis etiam fabulis, vel risibus agi, & (quod deterius est) ebullientibus disceptationibus tumultuolas voces effundere. [Sed enim, ut Ap[osto]lus e ait, prout se religionum, & refranas linguam suam, sed seducens cor suum, non est religiosus] cultum enim suam iustitia perdit, quam b sententia iudicii obstrepentium turba a confusione, dum propheta. [Exit cultus iustitiae silentium.] debet quicquid aut consultationibus f confidentiam agitur, aut ab g acculantium parte proponitur, sic missima verborum relatione proferri, ut nec contentiosus verborum sensus audientium turbent, nec iudicii b vigorem multo enervent. Quicunque ergo in conventu concilio haec, quae praemissa sunt, violanda crediderit, & contra interdicta aut tumultu, aut contumelias, vel risibus contra iudicium conturbaverit, iuxta divinae legis edictum, quo peritur, r. [Ejice derisorem, & exibat cum eo iurgum,] cum omni decore de confessione k abstractus, a communi coetu secedat, & trium dierum excommunicationis sententiam perferat.

QUESTIO V.

NVnc autem quaeritur, an sit aliquis iudicandus malevolus, quia crimen alterius indicat. De hoc scribit Reginus ferm. 1. 3. de communi vita clericorum, & regula tertia, dicens.

C. I. q. Magis nocet, qui crimen celat, quam qui amicabiliter indicat.

NON vos iudicetis esse malevolos, quando crimen alterius indicatis. Magis quippe innocentes non elidit si fratres vestros, quos indicando corrigere potestis, concedo perire permittitis. Si enim frater tuus vulnus habet corpore, quod velit occultari, dum timeret fecari, non deliter a te siletur, ac misericorditer indicatur, quatenus ergo potius debes m manifestare crimen, ne deterius trespas in corde?

a est initium causa nona. Supra 3. q. 6. novim. b solum in princ. lvo p. 4. c. 245. b al. perturbare. c lat. d al. turbato. e. h. quando silentium perit, & iudicium obstrepentium turbat confendit. f aliter consultationibus. g aliter accusantium. h al. iudicium. i Praxid. 22. k in verbis datus legebatur, confessione, & al. confessione. l Item epist. 1. in eum debes manifestare, ne, & c. orig. C. II.

